

FASE 1: TREBALL PREPARATORI

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A CANILLO

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A CANILLO

Dia: 14/10/2025	Hora: 19.00h	Lloc: Sales modulars – Palau de Gel
Participació: 8 persones (5 dones i 3 homes)		

Ordre del dia de la sessió

- Benvinguda institucional i presentació genèrica del procés i de la sessió **5'**
- Contextualització i explicació de la dinàmica que es realitzarà i del programa de la jornada **5'**
- Presentació d'informació de context **15'**
- Treball en grups: Identificació de característiques d'un futur a assolir/ un futur a evitar en relació als diferents àmbits de debat **30'**
- Treball en plenari: Posada en comú i classificació de les targetes **25'**
- Treball en plenari: Identificació de reptes/dificultats per assolir el futur desitjat **35'**
- Distribució d'un qüestionari d'avaluació **5'**
- Agraïments i comiat

Introducció a la sessió

Elisenda Vives i Manel Riera, copresidents del Comitè Rector del procés participatiu “Tracem el futur d'Andorra en un món que canvia”, donen la benvinguda a la sessió i contextualitzen que aquest projecte té l'objectiu de definir, de manera col·lectiva, els reptes de l'Andorra dels pròxims anys.

Indiquen que aquestes sessions, organitzades amb la voluntat de recollir aportacions de la ciutadania, dels agents socials, econòmics i culturals, són una primera fase del projecte. Durant el mes de gener del 2026 s'impulsarà una assemblea ciutadana, la segona fase del procés, formada per una mostra representativa de la societat andorrana.

Yvan Lara, d'Andorra Recerca i Innovació, explica que aquest procés participatiu està impulsat des del Govern, el Consell General i els Comuns. La secretaria tècnica és assumida per Andorra Recerca i Innovació i compta amb el suport tècnic de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana. Afegeix que s'ha contractat a una empresa per dinamitzar les sessions sectorials i parroquials amb la ciutadania, EDAS. Remarca que aquest treball parteix d'un exercici previ de definició de reptes de futur de la societat andorrana, recollits en el procés “Andorra: reptes de futur” dut a terme l'any 2021.

Manel Gil, responsable de l'equip dinamitzador (EDAS), planteja que l'objectiu de la sessió és doble:

- D'una banda, construir una visió en positiu, sobre quin és el futur desitjable en relació amb els àmbits de debat en el context andorrà.

- D'altra banda, identificar des de la perspectiva de les participants què cal tenir en compte per assolir aquest futur desitjat, és a dir, recomanacions.

Recull d'aportacions de la sessió

En relació a les visions de futur i els escenaris desitjables, es recullen les següents aportacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Una Andorra segura, sense delinqüència, on els infants no coneguin el perill i s'involucrin en conèixer el seu entorn de pobles i veïnats.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Un país autosuficient energèticament (eòlica, fotovoltaica, geotèrmia, etc.).
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Un país amb un model turístic basat en la sensibilitat per la natura i el paisatge.
 - Un país digital, com Estònia.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Un país amb una població limitada a 100.000 habitants.
 - Que tota família andorrana es pugui permetre un lloguer decent al país.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Una Andorra que mantingui l'essència andorrana com a país únic i que tot resident conegui les arrels i història del país i se'n senti part.

Per tal d'assolir aquests futurs desitjables, les persones participants fan algunes recomanacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Reducció de les jornades laborals per permetre la conciliació i desenvolupar amb garanties el lleure i el treball de cura d'infants i de persones dependents.
 - Millorar la jubilació i que les persones grans puguin viure dignament a Andorra.
 - Potenciar el sistema públic de salut.
 - Disposar d'una sanitat de qualitat, gratuïta i ben gestionada i accessible a tothom, amb un control efectiu per evitar el mal ús.
 - Mantenir el nivell actual d'assistència sanitària i la despesa social (ajudes, subvencions, gent gran, discapacitats, etc.).
 - Millorar l'accessibilitat inclusiva.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Potenciar l'entorn natural d'Andorra, els paisatges i la quietud, a l'hora d'oferir un entorn de qualitat i d'alt valor natural a un sector turístic controlat.
 - Protecció i gestió del patrimoni natural mitjançant parcs naturals i gestió forestal sostenible.
 - Aprendre a viure en el marc del canvi climàtic (desestacionalització) i buscar alternatives.
 - Assolir l'autosuficiència energètica mitjançant totes les fonts i recursos dels quals es disposi.

- Edificis eficients, transport elèctric sostenible i comunitari amb generació d'energia verda mitjançant parcs eòlics, geotèrmia, biomassa i sistemes hidràulics.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Desenvolupar una activitat econòmica basada en l'explotació forestal sostenible i la ramaderia i en un turisme respectuós amb el medi ambient i la natura, reproduint bones pràctiques com la de Costa Rica en la gestió del turisme.
 - Escollir un model turístic per a Andorra basat en la natura, en el qual s'eduqui en experiències de natura, orientat a turisme de classe mitjana que busqui cultura, natura, gastronomia i de caràcter familiar. Evitant el *low cost* turístic, per limitar el nombre de turistes.
 - Cercar bones pràctiques de models turístics sostenibles (ex: Soldeu, Suïssa o Itàlia).
 - Diversificar i superar l'horitzó del turisme com a país aparador consagrat al consumisme.
 - Dur a terme una moratòria hotelera.
 - Fomentar la I+D, en activitats intel·lectuals i recerca en biologia.
 - Potenciar activitats econòmiques que no consumeixen els recursos del territori (informàtica, laboratoris, biologia...).
 - Potenciar les forces productives (IA, robòtica, automatització) que permeti alliberar part de la càrrega de treball de la població.
 - Fomentar l'artesania "Fet a Andorra". A cada parròquia hi hauria d'haver un espai dedicat a l'artesania tant pel que fa a l'alimentació com als objectes (ceràmica, fusta, ferro, etc.) amb segell propi. Models interessants: els pobles turístics de França: Plus beaux villages de France, Galeries Marchandes, tallers compartits, ...
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Adequar les infraestructures i els serveis a la població existent.
 - Regulació estructural i predomini de la dimensió social de l'habitatge per sobre de l'econòmica.
 - Fomentar un urbanisme compacte (concentrat en el territori), en contraposició a un de dispers.
 - Fer carrers de vianants amb més volum de plantes i arbres (que donen frescor i capten CO2) adaptats al medi.
 - Limitar l'accés turístic en vehicle privat.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Revertir l'empobriment dels professionals de l'educació i reconèixer i revaloritzar als educadors i educadores.
 - Garantir la qualitat de l'ensenyament i les condicions laborals de qui s'hi dedica a formar els pilars de la societat.
 - Espais de convivència amb combinació d'edats, costums i cultures que enriqueixin a tota la societat, proposant activitats i actes diversos.
 - Esdevenir seu de grans actes culturals (concerts, teatre, etc.).
 - Mantenir la diversitat de sistemes educatius disponibles al país. Millorar els accessos als estudis de fora del país, així com facilitar l'accés a formacions arreu del món.
 - Garantir el nivell de qualitat de l'educació (escola primària, secundària, FP, batxillerat i universitat).
 - Preservació del català com a idioma oficial (perquè el parli el 100% de la població resident) i facilitar el seu aprenentatge.

- Fomentar el coneixement i la divulgació de la història d'Andorra perquè la identitat esdevingui essencial i immutable.
- Posar en valor les institucions andorranes.

Conclusions de la sessió

En l'àmbit de la salut i cohesió social les persones participants coincideixen a imaginar una Andorra segura, saludable i cohesionada, on la **qualitat de vida, la igualtat d'oportunitats i la convivència** són valors centrals. Es posa èmfasi en **garantir un sistema de salut públic, gratuït, inclusiu i ben gestionat**, que asseguri l'atenció a tota la població i que valori els seus professionals. També es reclama millorar la conciliació laboral i personal, així com les condicions de jubilació, per assegurar una vida digna al llarg de totes les etapes.

En l'àmbit de la transició energètica i medi ambient, les persones participants expressen la voluntat que Andorra esdevingui un **país autosuficient energèticament** i un **model de sostenibilitat de muntanya**, aprofitant els recursos naturals propis (energia eòlica, solar, geotèrmica o de biomassa) i l'eficiència dels edificis. També es proposa **revaloritzar l'entorn natural** com a actiu central del país, no només per motius ambientals, sinó també econòmics i identitaris, tot apostant per una gestió forestal sostenible i una convivència harmoniosa amb el medi.

En l'àmbit de la diversificació econòmica i digital es proposa que el futur econòmic desitjat passa per **superar la dependència del turisme massiu** i construir un model basat en la **natura, la qualitat i la cultura**, orientat a un **turisme responsable i de valor afegit**. Paral·lelament, s'aposta per desenvolupar **nous sectors vinculats a la recerca, la digitalització, la biologia o la intel·ligència artificial**, així com activitats artesanals i creatives que reforcin la identitat productiva del país. La digitalització es concep com a **eina de modernització i eficiència**, prenent com a referència models com el d'Estònia.

En l'àmbit de l'habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat, es manifesta la necessitat de **controlar el creixement demogràfic** i mantenir-lo dins d'un límit sostenible (100.000 habitants), adequant les infraestructures, els serveis i els recursos disponibles. Les aportacions subratllen la urgència de **garantir l'accés a l'habitatge digne i assequible**, fomentar **l'urbanisme un urbanisme concentrat en un territori compacte** i protegir el paisatge i els espais verds. També es proposa una mobilitat més sostenible, amb **restriccions al vehicle privat** i més espais per a vianants i transport públic.

En l'àmbit de la identitat, cultura i educació les propostes expressen un fort sentiment de **pertinença i voluntat de preservar l'essència andorrana**, tot assegurant que cada resident conegui i valori la història, la llengua i les institucions del país. També s'hi destaca la importància d'una **educació de qualitat, ben dotada i reconeguda**, amb professionals valorats i amb models educatius diversos que permetin l'obertura internacional. La cultura es veu com un element essencial per a la convivència i la projecció del país.